

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 12 Aprilie st. v.

O lună de zile închisoare, 20 fl. amendă și cheltuielile de proces, — cel puțin atât, dacă mai mult deocamdată nu se poate.

Nu s'a uscat încă bine cerneala, cu care am scris cuvintele: „Ce a fost, a trecut și se trăim mai bine de aici înainte, dacă se poate“, — și eată, că tot dela Deva ne vine scirea, că un preot român, a fost condamnat pentru delictul numit „agitațiune.“

Se vede că nu se poate.

Procesul părintelui Ioan Ioanovicu e însă și altfel una dintre ivirile, care aruncă multă lumină asupra vieții noastre actuale, și frunzărind prin istoria timpului nostru, urmașii nostri vor înțelege multe lucruri altfel neînțelese, când vor da de pagina rezervată acestui proces.

Sentața s'a pronunțat, și nu mai încapă nici o discuțiune asupra dreptății cauzei părintelui Ioanovicu: el este vinovat, și numai o altă sentență, pronunțată de vreo instanță mai superioară, ni-ar mai pute da dreptul de a-i pune vinovăția la îndoială. Ne rămâne dar' numai sarcina de a grupa la un loc amănuntele procesului, pentru-ca ele să fie știute și de cei ce nu le știu încă și să le servească taturora de învățătură.

În satul Hărău din ținutul Hunedoarei este un învățător, — pe care nu-l numim, — Român zelos, atât de zelos Român, încât este denunțat de Maghiarii de acolo drept un agitator primejdios, care îi pune pe scolari să cânte versuri pretinse revoluționare. În urma acestei denunțări autoritățile politice invită pe cele bisericesti să facă cercetare disciplinară contra învățătorului. Cercetarea se face și învățătorul este achitat, fiindcă se constată, că nu erau oprite cântecele naționale, pe care le cântau băieții în scoala română dela Hărău.

Acest învățător însă, deși un zelos Român, nu era un zelos învățător, și câtva timp în urmă preotul din Hărău, părintele Ioanovicu, este silit să facă despre aceasta arătare la consistor. În urma raportului făcut de preot, se face altă cercetare, se constată, că învățătorul în adevăr nu are purtările cuvenite, și consistorul dispune înlocuirea lui prin altul.

Astfel se produce în Hărău un conflict personal între preot și învățător, doi oameni, care altfel sunt inspirați de aceleași sentimente.

Românul e însă foarte adeseori, din nenorocire, prea adeseori atât de îndârjit, ține minte cu atâta încăpăținare, încât merge în mânia lui chiar și contra convingerilor sale, se unesce cu ori-și-cine numai să-și câștige satisfacțiunea personală.

În Hărău mai e și o scoală maghiară de confesiunea evanghelică.

Fostul învățător român greco-oriental, același, care fusese denunțat drept agitator primejdios, destituit din postul lui,

începe să facă pintre Români propagandă, să nu-și mai trimită copiii la scoala românească, se folosesc de relațiunile sale private și de legăturile sale de înrudire, și în adevăr isbutesc a îndupleca pe mai mulți dintre părinții români să-și trimită copiii la scoala maghiară evanghelică, încât scoala română greco-orientală e în pericol de a fi închisă în lipsă de elevi.

Preotul își împlinesce datoria pastorală: într'o predică el îi mustră pe oameni pentru cele ce-au făcut și stăruie să-și iee copiii dela scoala pentru ei străină și să-i trimită la cea înființată și susținută de dinșii.

Învățătorul îl denunță ca pe un agitator primejdios.

Preotul e tras în judecată și condamnat, la o lună de zile închisoare, 20 fl. amendă și acoperirea cheltuielilor de proces.

E dreaptă judecata aceasta!

Căci adevărat trebuie să fie, că este un agitator primejdios acela, pe care alt agitator primejdios l-a denunțat. Se poate oare contra Românului un mai autorizat martor decât alt Român?! — Nu se poate!

Și dacă e vorba, mulți dintre noi cu dreptate ar pute să fie supuși la aceeași osândă ca părintele Ioanovicu, căci martori se găsec. N'ai decât să produci conflicte personale, căci nu sunt rari între noi oamenii, care n'au în ei destulă tărie, ca să-și calce pe inimă, când e vorba de interese mari.

Ceea-ce s'a petrecut la Hărău, în multe părți se petrece, și nu odată ne sângera inima vedând cum, — nu dascăl și învățător, — ci omde frunte și om de frunte se dușmănesc unul pe altul și compromit cauza comună, pe care o susțin altfel cu aceeași căldură, cu aceeași hotărâre.

Asta e cheia tainelor vieții noastre! Nu scim să ne perdem pe noi înșine în viața comună, nu scim să uităm micile noastre personalități, când e vorba de ceva mai mult, și mai bucurosi compromitem cauza, pe care am susținut-o viața noastră întreagă, decât să ne lipsim de satisfacțiunea de a-i fi lovit pe adversarii nostri personali.

Când vor înțelege-o aceasta, urmașii vor ști de ce anume generațiunile noastre ați în viață au trebuit să treacă prin aceste încercări.

Cine a învins?

„Pester Lloyd“ publică în numărul dela 22 Aprilie următoarea scire primită dela Sibiu:

„La restaurarea consistorului făcută ieri în sinodul arhidiececesei române greco-orientale pentru noul period sinodal de trei ani aproape toți aceia dintre așori, care sunt aderenți hotărâți ai așa numitului „Consortiu al „Tribunei“, au fost respinși și în locul lor s'au ales alții, aderenți ai institutului de păstrare și de credit „Albina“.

Această scire e astfel formulată, încât e de prisos a mai cerceta cine anume a pus la cale trimiterea ei.

I se anunță guvernului și opiniunii publice europene, — ce i se anunță?! — Un succes? ori o înfrângere?

Nu mai e vorba de biserică aici: cestiunea alegerii consistorului arhidiececesan ni se prezintă după importanța ei politică. Și tot Românul trebuie să se întrebe: politicesc vorbind, noul consistor arhidiececesan este el un succes ori o înfrângere pentru noi?

Pentru-ca ori-și-cine se poate judeca în deplină cunoscință de cauză trebuie înainte de toate să facem o corectură foarte esențială în scirea comunicată de „Pester Lloyd“. Nu este adevărat, că aderenții „Tribunei“ au fost înlocuiți în consistor cu aderenți de ai „Albinei“: parte din ei au fost înlocuiți cu oameni, care au datorii de suspunere cătră arhieru, ear' altă parte cu oameni fără destule experiențe, pentru-ca să se fi putut lua până acum o atitudine hotărâtă.

Cât acum pentru aderenții „Albinei“, noi nu scim de unde și până unde, aderenții „Tribunei“ sunt oameni cu politică mai pronunțată ca Măcellariu, V. Roman, Hannia și ceilalți, tot oameni știuți ca membri importanți ai conferenței din Sibiu, ba unii dintre dinșii chiar membri în comitetul central electoral. Noi nu sîntem în stare să înțelegem, prin ce aderenții „Albinei“ se deosebesc în politică de ai „Tribunei“ și cum înlocuirea „Tribunistilor“ cu „Albinisti“ ar pute să fie un succes pentru guvern. Nu ni s'a întemplat încă nici odată, ca din rândurile „Albinistilor“ să ni se fi făcut imputarea, că mergem prea departe în politică, am fost însă, din contră, muștrați de ei pentru prea multă moderațiune. Un singur lucru dar', unul singur poate să le dee „Albinistilor“ lustrul unor oameni mai apropiați de guvern ca „Tribunistii“: că ei au putut să pacteze cu Metropolitul Miron, în vreme-ce „Tribunistii“ spriginesc pe capul bisericii chiar fără ca să fi pactat cu dînsul, rezervându-și, se înțelege, pozițiunea lămurită față cu omul politic.

Și în adevăr este foarte greu a înțelege deosebirea între arhieru și omul politic și cu atât mai greu a admite, că cineva poate să pacteze cu arhieru, fără de a și fi angageat de a-l susține și ca om politic. Înțelegem dar', că în cercurile guvernamentale noul consistor e considerat drept un succes.

Mai are guvernul și alte cuvinte de a-l considera astfel.

Aderenții „Tribunei“, ca să vorbim cu „Pester Lloyd“, sînt din întemplant mai ales oameni, care-și pot permite luxul de a fi independenți. Aderenții „Albinei“ nu prea își pot permite acest lux, fiindcă adeseori ar intra în conflict de datorii.

Astfel, ca să facem o paralelă, guvernului îi vine mai bine la socoteală V. Roman decât I. de Preda, fiindcă I. de Preda este un om, pe care guvernul nu îl poate ajunge, pe când V. Roman este director al băncii „Albina“. „N'am, — dîce dar' guvernul, — decât să pun șurubul în „Albina“ și trebuie să crepe în consistorul arhidiececesan.“

E dar' un fel de succes la mijloc. Ori cât de pozitiv însă, acest succes nu trebuie să se reducă la motive politice. Nu deosebirea de vederi politice este ceea-

ce îi desparte pe „Albinisti“, de „Tribunisti“, nu considerațiuni politice îi-au împins pe „Albinisti“ spre Metropolitul Miron: e slăbiciunea omenească la mijloc.

Acum un an, mai înainte de a se înființa diarul român cotidian, era un lucru oare-cum de sine înțeles, că el va fi înființat și susținut de toți aderenții programului dela Sibiu. Abia atunci, când s'a purces la constituirea comitetului de direcțiune, s'a produs o desbinare. O seamă dintre cei interesați cereau să nu între în acest comitet oameni, care atîrnă fie direct, fie indirect de guvern. „Albinistii“ stăruiau însă cu tot dinadinsul, ca să între chiar și dl advocat Partenie Cosma, soțul nepotei Metropolitului Miron. — Astfel s'a produs desbinarea, și „Tribuna“ a fost înființată de aceia dintre aderenții programului dela Sibiu, care n'au primit cu nici un preț, ca dl Cosma să aibă vre-o înfrîurire asupra redacțiunii noului diar. Îndeosebi actualul director al diarului a declarat, că nu ar pute să primească conducerea redacțiunii, dacă dl Cosma ar avea câtuși de puțină înfrîurire asupra ei.

De ce aceasta?

De sigur nu pentru-că dl P. Cosma n'ar fi un om onest ori un Român inspirat de sentimente bune, ci pentru-că o rudă apropiată a actualului Metropolit ar avea drept membru în comitetul de direcțiune al unui diar ca „Tribuna“ o pozițiune tot atât de falsă precum era aceea, pe care a avut-o în comitetul central. Căci nu se poate ca dl Cosma să aibă înfrîurire asupra unui diar, fără-ca să se poată presupune cu multă probabilitate, că Părintele Metropolit Miron dispune de acest diar, ceea-ce nu este, nu trebuie să fie, chiar nu trebuie să pară adevărat.

E dar' un lucru firesc, ca „Tribuna“ să aibă un adversar hotărît, pe dl P. Cosma, pe care îl și primesce fără de nici o sfială.

Dacă este între aderenții din Sibiu ai programului din Sibiu un conflict, acesta este produs în mod artificial și meritul de a-l fi produs este de sigur numai al d-lui P. Cosma, care s'a folosit de relațiunile de înrudire și de micile conflicte de interese, pentru-ca să-și țină desbinați pe oamenii inspirați de aceleași sentimente.

Această desbinare însă nu există decât în ceea-ce privește viața bisericăscă: în viața politică așa numiții „Albinisti“ scoși odată de sub epitropia d-lui Cosma, nu se deosebesc întru nimic de aceia, pe care „Pester Lloyd“ îi numesce foarte exact aderenți hotărâți ai consortiului „Tribunei“. Nue deosebire decât în ceea-ce privește hotărârea de a susține consortiul, căci „Tribuna“ e susținută de toți, și dacă n'ar fi la mijloc d-l P. Cosma, advocatul „Albinei“, nici consortiul n'ar fi mai puțin susținut.

Cu toate aceste succesul nu în virtutea acestei desbinări s'a realizat.

Ne rezervăm a arăta altădată, cum anume.

Revistă politică.

Sibiu, 12 Aprilie st. v.

Casa deputaților a primit proiectul pentru reforma casei magnaților modificat de casa de sus. Deputații din opoziție au respins proiectul, s'au încercat a o trage în partea lor și pe majoritatea guvernamentală și poate că i-ar fi convins și mișcat pentru a respinge cu totul proiectul.

tul, dacă dl Tisza nu ar avea asupra-le o putere mai convingătoare. Dl Tisza are să se pronunție numai pentru ceva, pentru-ca aceasta să fie considerată din partea deputaților guvernamentali ca o operă de mare valoare și să se primească. Opoziția la rindul său regretă această purtare a majorității guvernamentale; ea e convinsă, că partidul guvernamental nu lucră din convingere, ci la comanda maiorului său, a prim-ministrului Tisza. Astfel un diar opozițional declară, că va veni timpul când „națiunea va regreta că majoritatea reprezentanților sei legali spriginesc considerațiunile meschine ale cabinetului, ear' nu ideile mărețe de progres propovăduite de opozițiune“. Proiectul s'a primit cu 219 contra 133 voturi.

Reichsrath-ul din Viena s'a închis după cum am comunicat alaltăieri prin un mesagiu de tron. Relativ la politica externă scrișese prin cuvintele: „Rapoartele noastre bune cu toate puterile ne îndreptătesc a spera, că pacea pentru monarhia noastră se va susține și mai departe“.

Plener din partidul național german a prezentat în ședința dela 21 l. c. n. a clubului stângei unite un manifest, pe care partidul l'a primit de al său. Procuratura de stat din Viena a confiscat a doua și dimineața toate diarele din Viena, cari au publicat acest manifest. Numai diarului „Neue freie Presse“ i-a succedat a scăpa cu acest manifest. Publicăm acest manifest la alt loc.

Scuipina sârbescă desbătând asupra mesagiului de tron sârbesc dă expresiune bucuriei sale asupra rapoartelor prietinesci ale Sârbiei cu toate statele și în special pentru ospitalitatea dovedită de Austro-Ungaria și pentru visita făcută de regele României. Ea regretă încordarea ce există între Sârbia și Bulgaria și dă expresiune speranței, că guvernul va apăra și în viitor vața și interesele Sârbiei.

Cabinetul din Atena și-a dat dimisiunea în urma bătăii, ce a îndurat la alegerile mai noue. Regele, care avea să șadă în Corfu până la convocarea camerelor, a plecat ieri încă la Atena.

Cestiunea conflictului anglo-rusesc se încurcă pe și ce merge. În Londra se crede, că guvernul nu mai e străin de idea, că trebuie să rupă relațiunile cu Rusia! Conservativii vor convoca în curând un mare meeting, în care se va da guvernului vot de blam pentru ținuta nehotărâtă dovedită față cu Rusia. O depeșă din Londra de dtto 22 l. c. n. dă: Declarațiunile ministeriale de ieri au slăbit speranța de pace și în urma depeșei lui Lumsden și conflictul se pare a fi mai acut. Guvernul englez a cerut dela

Rusia satisfacțiune pentru atacul lui Komaroff asupra Afghanilor. Dacă răspunsul nu va fi mulțumitor, ruperea relațiunilor cu Rusia va deveni neîncungiurabilă. O cestiune delicată în soluțiunea conflictului formează și onoarea celor doi generali. E cunoscut, că informațiunile lui Komaroff și Lumsden diferesc esențial unele de altele. Anglia susține, că informațiunile lui Lumsden sunt exacte, Rusia dă, că ale generalului Komaroff; e dar' întrebarea despre onoarea celor doi generali.

Răsboiul franco-chinez se poate privi, conform scirilor mai noue, ca aproape terminat, dacă nu cumva vre-o mână străină va pune earăși schinteia. Generalul Briere de l'Isle anunță cu data de 21 l. c. n., că dușmăniile cu Chinezii au încetat pretutindine. În curând vor sosi în Ha-Noi mai mulți comisari chinezi. În câteva locuri numai s'au întemplat nisce ciocniri cu piraiții, trupele regulate chineze însă au sistat atacurile.

Manifestul partidului german din Austria.

„Ajungând la sfârșitul ciclului electoral de șese ani, depunem mandatul în mâinile alegătorilor și vom cu această ocaziune să ne aducem aminte despre ținuta ce am păstrat în timpuri de iritațiune și vom să aruncăm o privire și în viitor.

„Deja la sesiunea dietei din nou alese s'a schimbatsituațiunea politică. Coalițiunea Polonilor, Boemilor, Rutenilor și clericalilor a ajuns la majoritate. Aceasta nu pentru-că doară s'ar fi lăpădat mai multe cercuri electorale de partidul liberal german; perderi factive am avut numai puține. Schimbarea a fost produsă de împregiurarea că guvernul a făcut compromis între marii proprietari ai singuraticilor provincii și în singuraticile cercuri mixte, anume în Carintia alegerea, în urma influenței guvernului, a reeșit în defavorul Germanilor. Întrarea deputaților boemi în consiliul imperial e un eveniment, care, încât privește întregitatea dietei, e îmbucurător și s'ar fi întemplat și altcum sub presiunea alegătorilor boemi. Aceasta a dat guvernului ocaziune ca să accentueze în mesagiul de tron concepția deosebită a acestui club de deputați și să spriginească astfel pretensiunile Boemilor în contra continuității de drept a constituțiunii. Deja la desbaterea asupra mesagiului de tron s'a vădut ce deosebire există între noi și coalițiune. Diferența între unitatea statului și federalism e aceea ce preocupă viața politică a Austriei de când există constituțiunea. E adevărat că această diferență a îmbrăcat acum alte forme. Mai înainte disputa curgea asupra cestiunilor de drept public și Boemii au ridicat pretensiuni foarte exagerate privitoare la autonomia Boemiei, eventual și la a Moraviei și Silesiei ca „provincii ale coroanei

boeme“. Exagerarea cu care s'a dat acestor pretensiuni expresiune în articolii fundamentali din 1871 a pricinuit zădărnicea grabnică a acestui federalism.

„Coalițiunea nouă care s'a cumințit din greșele din trecut și a sciut că pentru schimbarea constituției nu dispune în dietă de majoritatea cerută de două din trei părți, a cercat la început alte căi. A accentuat egala îndreptățire ca și când noul regim ar fi eliberat pe Slavi de sub apăsarea Germanilor, dar' adevăratul scop a fost a strimtoră în provinciile mixte elementul german, a slaviza administrațiunea, a scoate la putere Slavismul, astfel încât constituțiunea federalistică a imperului să înceteze de sine. Boemii, Polonii și Rutenii cari au făcut prin presiune să ajungă la valoare ținuta lor, s'au împărțit în provinciile de munte de spriginul deputaților clericali, cari renegând simțemntul german, au promovat cu plăcere slavizarea imperului dacă numai au putut ici și colo să satisfacă inclinările lor reacționare . . . .

„Guvernul s'a numit pe sine la început guvern de coalițiune, dar' aderenți a primit în faptă numai din tabăra federalistică. S'a nisuit în prima linie să delătore partidul constituțional și după-ce a avut lipsă de spriginul dreptei, a satisfăcut cerințelor noiei majorități una după alta. A început șirul acelor concesiuni cari de sine au sgduit unitatea statului și au nimicit poziția Germanilor. În urma urgitării din partea Boemilor a eliberat în Boemia ordinațiunea prin care în contra praxeii de până atunci a impus limba boemă în ținuturile germane și a făcut astfel locuitorilor acestor ținuturi imposibilă dobândirea funcțiunilor. Universitatea boemă din Praga s'a înființat fără de contra-pondul limbii de stat germane. În ținuturi mixte administrațiunea i-a favorizat numai pe Slavi. În casa de sus vechiul partid constituțional, care se spriginea pe idea de stat austriac, în urma noielor numiri a ajuns în minoritate. Singuraticii ministri, cari țineau la vechile tradițiuni de guvernare austriace, și-au dat pe rind abdicerea nu, după cum se susținea din partea semioficioaselor din cauză că i-a scos afară stânga, ci din cauză că apropierea încercată între dînșii și partidul Afghan a fost zădărnice în casurile cele mai ponderoase din partea guvernului și din cauză că nu se unese cu convingerea lor ca să spriginească politica internă a guvernului.

Ocupându-se de cestiunea limbii, manifestul continuă:

„Am cerut cu toată tăria ca să se caseze ordinațiunea privitoare la limba boemă, care a impus limba boemă ținuturilor germane din Boemia și a declarat-o oareși-cum ca limbă de stat. Am cerut sistarea acestei presiuni, mai departe ca cestiunea limbii să se reguleze prin lege în astfel de mod, ca limba germană să fie declarată ca limbă de stat. . . .

„Și pe viitor vom ține la principiul, ca limba germană să se declare ca limbă de stat. O cerem aceasta în interesul statului și în urma

poziției istorice a Germanilor. . . . Dacă vom ca statul acesta să rămână întreg, să nu se desfacă în părți și să nu se desorganizeze armata, — atunci trebuie să se asigure în contra a ori-ce atacuri limba germană ca limbă a guvernării și cunoascerea ei ca prima condițiune a serviciului public. Germanii, cari au fundat acest stat și i-au dat caracterul, sunt în drept a o cere aceasta. Cultura în acest stat e germană și Slavii Austriei și-au câștigat cultură aproape exclusiv din cultura germană. . . .

„Vom lupta în interesul statului și al Germanilor în contra tendențelor de slavizare administrațiunii, adecă în contra așa numitului drept public boem, care proiectează federalism în direcțiune slavică. . . .

„Alianța cu imperiul german o considerăm de garanța cea mai bună pentru pace. . . .

„În afacerea reînnoirii convențiunii vamale și comerciale cu Ungaria și a stabilirii contribuției la cheltuielile comune, vom năsi că teritoriul vamal comun să se susțină, dar' nu vom perde din vedere, că starea de până acum ne-a impus greutăți mari și că economia de stat în starea de acum, e în interesul Ungariei mai mult ca ori și când, deoarece-ce producțiunile ei, fiind excluse de pe piețele mai din întreagă Europa, sunt avitate numai la piețele austriace. . . .

„Pre lungă toată poziția noastră grea de acum, pășim cu curajig constant în fața alegerilor generale. Trebuie să stăm față cu influența guvernului și cu lupta desperată a contrariilor nostri naționaliști. Organele puterii sunt în contra noastră, cu noi e simțemntul național al Germanilor Austriei și consciința însemnătății luptei din ce în ce mai acute dintre Slavi și Germani. . . . Vom avea în vedere ca cel mai suprem bun unitatea tuturor Germanilor, cari simt adevărat germănesce, voiesc să susțină Austria ca pre un stat unitar liber. Aceasta a fost idea conducătoare a partidului nostru, aceasta sperie pe contrarii nostri și aceasta singură e garanța succesului, pe care sperăm să-l dobândim în interesul Germanilor și al Austriei.

„Viena, Aprilie 21 1885.

„Clubul stângei unite“.

România și delegații ei dela congresul postal din Lisabona.

Reproducem după „Voința națională“ următorul articol publicat în diarul portugez din Lisabona „Diario de Noticias“, dela 10 Martie 1885:

Simpaticii delegați ai României la congresul postal din Lisabona reprezintă o națiune atât de demnă de stima și considerațiunea Portugaliei, încât credem a ne îndeplini o datorie, adresându-le aceste câteva linii și atrăgându-le asupra acestui nobil popor toată atențiunea lectorilor nostri.

Principele Ioan Ghica, al cărui nume este cunoscut în toată Europa și care îndeplinește la Londra funcțiunea de ministru plenipotențiar al

Foița „Tribunei“.

Bunica

de Bojena Němcová.

tradusă din limba boemă

de Prof. Dr. Urban Iarnik.

(Urmare.)

Totdeauna când domnul pădurar trecea pe acolo, bunica dăcea: „Întrați domnule naș, sunt cu toții acasă, și băieții îl luau de mâni și îl duceau în casă. Câte odată domnul pădurar se împotrivia, spunând, că trebuie să vadă de fâsaniile tineri, care sunt la cloșce sau că are treabă în pădure și cine mai scie ce; însă atunci îl dăria domnul sau doamna Prošek și vrând nevrând trebuia să între.

Domnului Prošek îi plăcea să aibă un păhăruț de vin bun acasă pentru prietenii buni și din numărul acestora era și domnul pădurar. Bunica aducea îndată pâne și sare și ce mai era tocmai gata, și domnul pădurar își uita bucuros, că i se cloșce fâsaniile. Dacă însă uita, își blăstema cum se cade pe afurisita sa uitare, își arunca iute pușca pe umere și se ducea. În curte îi lipsia cănele. — „Hectore!“ striga, însă ia cănele, dacă ai de unde. „Unde la dracul mai aleargă!“ striga el supărat, și băieții buni bucușoi dau fuga dăcând, că îl vor aduce, căci aleargă undeva cu Sultan și Tyrl. Băieții se duceau, ear' domnul pădurar ședea deocamdată pe lavița de sub teiu.

În sfârșit, când era pe drum, mai stătea încă odată, strigând pe bunica: „Să veniți și voi sus la noi, baba mea păstrează pentru voi nisce ouă dela găini de Tirol, bune de clocit.“

Domnul pădurar cunoscea aceste slăbiciuni ale găzdarilor. Și bunica îndată se și învoia: „Ne închinăm la cei de acasă și vom veni!“ Așa se despărțiau prietenii totdeauna.

Domnul pădurar trecea, — dacă și nu în fie-care și, de bună seamă preste și pe dinaintea Spălătoriei celei vechi, anul întreg și la anul earăși.

A doua persoană, pe care și pe și puteai să o întâlnești înspre de ce oare pe cărarea ce trecea pe lângă Spălătoria cea veche, era domnul morar. Acesta era ciasul, când se ducea să vadă de stavilă la iaz, pe din sus de casă. Bunica spunea de domnul morar, sau mai bine de omul taică, după cum de obicei îl chema fie-care, că este om cinstit, însă cam șiret.

Asta venia de acolo, că lui îi plăcea să necăjească pe alții, să glumească; el însă prea rar ridea însuși, numai așa „strimba din gură“. Ochiul însă se uitau vesel în lume desub sprâncenele cele dese și afirnate în jos. Era de o mărime mijlocie, îndesat și anul întreg purta ițari albișoare un lucru, de care băieții totdeauna se minunau, până-ce le spuse odată, că asta este colorarea morarilor. Earna purta un cojoc lung și nisce cizme grele, vara o căciulă scurtă de pele de berbec; ismenele le avea totdeauna

ridicate, fie sec, fie tină și fără tabachieră nu-l văduse încă nimenea. Îndată-ce copiii îl dăriau îi alergau înainte, îi dădeau bună dimineața și mergeau cu dînșul la stavilă. Pe drum de obicei necăjia pe Vilimuț și pe Ioan, întrebându-i fel de fel de lucruri posnașe, la ce ei nu puteau răspunde cum era, când îl întreba pe Ioniță, „dacă scie să facă socoteală, ce va costa franțela cea de un creițar, când o ferdelă de grâu se va plăti cu de ce florini?“ Dacă băiatul îi răspundea bine, el dăcea: „Bine, văd eu, că ești băiat deștept. Ar pute să te și faci primar la Cramolna.“ Totdeauna le da băiaților să tragă tabac, și dacă în urmă strănuta bine, el strimba gura. Adeluța ori și când dăria pe domnul morar, se ascundea după rochiile bunicii; ea nu scia încă să vorbească bine și el o necăjia totdeauna, îndemnându-o, să dăca iute de trei ori după el: „O codobatură și un codobăturoiu au codobăturit o codobatură și un codobăturoiu“. Deu, că bieteii micuțe îi venia să plângă, c'o necăjese așa de tare. Drept răsplată însă căpeta dela el adeseori un coșcior de fragi, sau alune, migdale, sau vre-o altă bucațică bună, și dacă voia să o lingusească bine, îi dăcea, că e o mică găinușă.

Mai trecea în fiecare și în amurgul zilei pe lângă Spălătoria cea veche Moise cel lung, păzitorul domnesc. Era foarte înalt, cât o prăjină, posomorit, și ducea un sac aruncat preste umăr. Elisaveta, slujnica, le spunea copiilor, că în sacul acesta el ia pe copiii cei neascultători

și dela această clipeală copiii, când dăria pe lungul Moise, rămăneau timpli la locul lor. Bunica într'adevăr oprise asemenea vorbe desearte, însă când Vorșila, a doua slujnică, spunea că Moise este un om, căruia i se lipesc toate de degete, bunica nu mai răspunde nimic. Tot trebuia să fi fost om netrebnic Moise ăla, și pentru copii tot groaznic rămase, deși nu mai vedeau, că are copii în sac.

Vara când domnia era la moșie, copiii adeseori vedeau pe frumoasa prințepasă mergând călare, însoțită de domni; domnul morar, vădându-o odată, îi dăse bunicii: „Mie așa-mi vine, ca și când se ivesce varga lui Dumneșeu, steaua cu coadă, și-i trage coada după ea“.

„Deosebirea e însă, tată dragă, că varga lui Dumneșeu îi vestese lumei vr'o răutate, pe când domna aceasta, când se ivesce pe aici, este de folos oamenilor“, răspunde bunica.

Domnul morar își întorcea tabachiera între degete ca o roată de moară, așa era obiceiul lui, și strimba din gură, ne mai dăcând nici da nici ba.

Cătră seară venia să vadă pe bunica și pe copii, Cristina, fata dela birt de lângă moară, fată ca o garoață, iute, printrăna ca o veritabilă, veselă ca o ciocârlie; bunicii îi părea totdeauna bine s'o vadă s'o porecleze „zimbila“, fiindcă tare îi plăcea Cristinei să ridă.

(Va urma.)

României, ocupă primul loc în delegațiunea română la congres. El este în vîrstă de 66 ani; fisionomia și manierile sale au o expresiune atât de portugeză, încât pentru prima oară când avurăm onoarea a-i vorbi, am crezut că avem a face cu una din vechile noastre cunoscințe din Lisabona.

D. C. I. Manu este funcționarul atașat delegațiunii; el ocupă la București un post înalt în direcțiunea generală a postelor și telegrafelor. Pe lângă o instrucțiune superioară și o mare distingețiune, el se deosebește printr-o extremă ambabilitate, ceea-ce face dintr'însul un gentilom în toată puterea cuvîntului.

Amîndoi iubesc mult Portugalia și regretă, că această țeară și România, cari au între ele nise legături etnice atât de mari, nu întrețin și aceleași relațiuni ca acelea, cari unesc celelalte popoare de rasa latină. De altminterea, aceasta se explică prin marea distanță, care separă cele două țări; din cari una se găsește în extremul Orient, ear' cealaltă la extrimitatea occidentală a Europei.

Regatul României, care a fost recunoscut independent, dela 1878, este guvernat de o monarchie constituțională ereditară, sub sceptrul Regelui Carol I de Hohenzollern.

Două Camere funcționează, alese de colegiurile electorale ale județelor. În acest regat, format prin unirea vechilor principate dunărene Moldova și Valachia, se află cuprinsă o mare parte din vechea Dacie, care fu repopulată după cuceririle lui Traian (104 ani înainte de Christ) de numeroase colonii romane. De aci numele de *romanos* (*Români*), prin care se desemnează Moldo-Valachii, în limba lor națională, mai toată originală din limba latină, precum sînt și limbele italiană, spaniolă și portugeză.

Aceste state au fost tributare Turciei, care le-a dominat prin putere în timp de mai mulți secolii. Cu toate acestea, România, care a luptat la început cu foarte mult eroism pentru autonomia sa, a sîrșit în cele din urmă prin a o recuceri, precum a făcut și cu independența sa.

Românii iubesc libertatea și progresul. Principele Ion Ghica, ca și un mare număr din copiii acestei nobile țări, și-a făcut educațiunea sa în scoile parisiene, unde a obținut diploma de inginer. În excelenta scoală de arte și meserii din Paris, unde se afla acum câțiva ani un profesor portugez, el a fost unul din studenții cei mai distinși. În România el a apărut cu multă vigoare cauza libertății și a independenței țării sale și până într'atât, încât persecuțiunile și gloriificările, cari fac cortegiul acestor soldați, nu și-au lipsit.

A fost succesiv profesor de matematică și de economie politică la universitatea din Iași (1843); șef al opozițiunii naționale și redactor al ziarului „Progresul”, suprimat într'un mod oficial (1844); conspirator, revoluționar; însărcinat de afaceri la Constantinopol al guvernului provisor (1848); guvernator general al insulei Samos (1854); deputat și ministru al regelui Carol; trimis special în Anglia pentru a trata cestiunea Orientului (1876) și vice-președinte al Senatului la București, orașul seu natal.

Principele Ioan Ghica, ca toți bărbații mari, a avut în viața sa de luptă și de devotament epoce de descurajare și de măhniri.

Azi, când vede realizate cele mai scumpe aspirațiuni ale sufletului seu și că patria sa este liberă și independentă, el și mai face încă un nou serviciu reprezentându-o în una din cele mai importante misiuni diplomatice, aceea dela Londra, și în congresul postal din Lisabona, unde studiază cu ardore toate progresele, cari se vor pute aplica postei din România.

Această țeară ne dă exemple, ce ar fi în adevăr o fericire pentru noi de a le pute urma. Astfel, în bugetul ei, în loc de deficit, figurează mai totdeauna un beneficiu.

Gestiunea anului financiar încheiat la 30 Martie 1882 prezentă un excedent de 7,357.648 lei (?) adică 1,324 centes 576,640 reis în monedă portugeză!

Acest eveniment atât de demn de invidiat se repetă și în bugetul privitor la exercițiul anului, care va trebui să se termine la Martie curent.

Poporul român este foarte muncitor și caută a se ilustra cât se poate mai mult. Religiuinea ortodoxă greacă este religiuinea de stat.

Cu o suprafață de 129,947 kilometri pătrați, România numără 5,376,000 locuitori și posedă deja 1,440 kilometri de căi ferate; clima

este foarte dulce și pămîntul foarte fertil. România, departe de a face importațiune de cereale, exportă cereale. Acolo pânea este foarte efînă.

Mișcarea postală în România atinge aproape jumătate din aceea, pe care o'avam în Portugalia.

Toți cetățenii sînt soldați. Stabilimentele de instrucțiune sînt în momentul acesta obiectul unei noue organizațiuni. Numărul scoalelor publice se măresc din zi în zi.

Motivele de simpatie, care trebuie să ne unească de Români, sînt atât de numeroase, încât chiar în lista națiunilor, ordinea alfabetică pune Portugalia alături cu România.

Armata și miliția engleză.

Cetim în „Românul“:

Se scie, că armata engleză se recrutează exclusiv prin angajamente de bună voie; durata angajamentului este astăzi de doisprezece ani, dar' soldații regimentelor de infanterie trec, după șapte ani de serviciu, în rezervă. Această rezervă numără 500 ofițari și 42,500 oameni, cari sînt destinați a întări armata activă în cazul când, printr'un vot al parlamentului, va fi mobilizată.

Miliția este compusă din voluntari în etate dela optsprezece până la treizeci și cinci de ani; îmbrăcați cu cheltuelile statului, milițianii iau o primă de angajament de 150 franci; ei stau șese săptămîni sub drapel pentru a primi o instrucțiune militară rudimentară; în urmă, fiind trimiși la căminele lor, nu mai sînt îndatorați la altveva, decît de a face exerciții anuale, cari nu țin mai mult de o lună. În principiu, acești milițiani nu trebuie să servească afară din teritoriul insulelor Britanice, dar' guvernul are dreptul de a face apel la concursul lor voluntar oferindu-le compensațiuni pecuniare.

În 1855, 50 regimente de miliție, reprezentând un efectiv de aproape 45,000 oameni, luară parte la expediția din Crimea.

Miliția numără 125,000 oameni, din cari 18,000 artileristi și 15,000 călăreți.

Rapoartele oficiale, publicate în anii din urmă, în privința convocării milițianilor, nu dau o prea mare idee — dice ziarul „l'Italie“ — despre valoarea lor militară; în 1881, de exemplu, din 123 batalioane convocate, au fost 34, cari nu s'au exercitat nici la tragerea la țintă.

Cavaleria miliției se recrutează dintre „yeomen“, proprietari sau arîndași, cari se echi-pează pe cheltuiala lor; această armă este privilegiată: ea numără 15,000 oameni.

În fine, ministerul de rebel dispune în Anglita de două armate cu totul deosebite, din care una poate fi întrebuițată afară din teritoriu, pe când cealaltă face numai serviciul interior. Adăugînd la 184,000 oameni ai armatei active (din cari 9000 în India) prima clasă a rezervei, găsim că 238,000 oameni pot fi întrebuițați pentru expedițiunile din țările departate și paza coloniilor.

Din acești 238,000 de oameni, 89,600 țin încă garnisonă în Anglita sau în Irlandia și vor fi imbarcați cei diantăiu; aceste puteri cu adevărat disponibile — căci milițianii vor asigura serviciul interior al țării — se împart astfel: infanterie, 58 batalioane, 65,000 oameni; cavalerie, 18 regimente, 10,000 oameni; artilerie călare 13 baterii, 2300 oameni; artilerie de campanie, 35 baterii, 6000 oameni; artilerie de întăriri și de asediu, 34 baterii, 3,800 oameni; geniu, 21 companii, 2,500 oameni.

Cronică.

Resoluțiunea comitatului Sibiiu în privința reuniunilor de maghiarisare s'a anulat decătră ministrul de interne din causă că comitatul Sibiiului n'ar fi competent, de a aduce nici o sentență acestor fel de reuniuni.

Sinodul arhidieceșan gr.-or. din Sibiiu s'a încheiat ieri la 12 oare din zi prin o cuvîntare a Excelenței Sale Metropolitului Miron Românul, la carea a răspuns în numele sinodului Ilustr. P. archimandrit Nicolau Popea.

Sinodul general al bisericii evanghelice ținut aici în Sibiiu încă s'a încheiat azi după ameași.

Ridicarea taxelor de crișmărit. Ministrul a aprobat hotărîrea adusă decătră comunitatea Sibiiului în anul 1882 cu privire la ridicarea taxelor pentru măsuri de vin, bere și spirt.

Revisuirea legii comunale. Ministrul-president Tisza a primit alaltăieri în audiență deputațiunea reuniunii centrale notariale, care și-a prezentat ca ministrului de interne un memorandum relativ la revisuirea legii comunale. Memorandumul cere între altele ca să se conceadă notarilor conducerea administrațiunii comunale. Ministrul a declarat, că deoare-ce cunoaște din experiență proprieă însemnătatea notarilor pe terenul administrativ, va face tot posibilul ca cererea lor să se iee în considerațiune cu atât

mai virtos, că se pregătește tocmai acum revisuirea legii comunale.

Notele de bancă vechi de 50 fl. vor eși cu prima Iunie a. c. din circulație. Dela acest termen încolo acele în comerțul public nu se mai primesc.

Foc. Ieri după ameași s'a aprins în apropierea birtului din pădurea Sibiiului frunzișul uscat. Eșind pompierii la fața locului au localizat focul și așa a scăpat de foc birtul precum și șopru de lîngă el.

Timbre noue de postă și documente. În tipografia de stat r. ung. se pregătesc de vre-o câteva săptămîni o nouă specie de timbre. Aceste lipite odată nu se vor mai pute deslipi și se dice, că și în alte privințe corespund pe deplin cererilor.

Teatrul maghiar din Seghedin a ars în 22 Aprilie a. c. Paguba e enormă. Se presupune că focul a fost pus cu intențiune. Cercetarea s'a început.

Din Bucovina ni se scrie: A ars cu desvîrșire orașul Bucovina Vijnii; 140 de case sînt mistuite de foc. Cu mare greutate s'a scăpat de distrugerea focului casa capitanatului, a perceptoriei și a tribunalului districtual. Au ars mai multe persoane; preste 250 familii au rămas fără ori-ce sprigin adăpostindu-se pe câmpurile de lîngă oraș. Președintele țării br. Nicolau Alesani și membrul comitetului țării br. Nic. Musteață au plecat imediat la locul nenorocirii.

Dșoara princesă Melania Ghica din România s'a logodit în Cracovia cu contele Ernest Adolf Münster; logodna oficială se va serba în 3 Maiu n.

Un nou tren fulger. Organizarea unui tren fulger pe linia dela Paris la Berlin și St. Petersburg este azi un lucru hotărît. Cel dintăiu tren va pleca probabil la 1 Maiu.

S'au făcut deja experiențe pe linia dela Stendal la Oebisfelde în fața funcționarilor superiori ai administrațiunii drumurilor de fer.

Cholera. Din Triest se comunică, că în India de ost, Bombay și Calcutta cholera ia dimensiuni tot mai mari.

Provocare la adresa Rușilor. Se scrie din Londra, că publicul de acolo pretinde cu privilegiul concertelor a se executa himnul rusesc, ear' după executare îl fuieră.

Corol de Zeyk, comitele suprem al comitatului Albei-inferioare a murit la 23 Aprilie a. c. în Aiud.

Concert va da Duminecă musica militară a regimentului de inf. 82 aici în Sibiiu în hala de bere. Programul: Partea I.: 1. Uvertură la opera „Martha“, de Flotow. 2. „Angelo“, vals de Czibulka. 3. „Despărțirea“, arie română de Gavadia. 4. „Prietinel de casă sau tu rinocerule“ de Merzdorf. 5. „Făurăria din pădure“ idil de Michaelis. 6. „Cadril românesc“, de Hajek. 7. „O noapte în Veneția“, de Strauss.

Partea a II-a: 8. „Comedie ungurească“, uvertură de Keler Béla. 9. „Augusta“, polca mazur de Schwertner. 10. „Suvener de București“, romanță de Preczlick. 11. „Csárdás“ de Preczlick. 12. „Fanfan“, marș de Suppe. Începutul la 4 oare d. a. Întrarea e liberă.

Apel!

Nici un popor, nici o țeară nu va fi în stare a face pași serioși spre civilizațiune, dacă nu va pune înainte de toate fundament solid la progresul economic.

Un factor însemnat al progresului economic este însă capitalul efîn și accesibil.

Purecînd dela aceste adevăruri stabilite de sciința națională-economică și recunoscînd taptul, că până când națiunea noastră nu și va naționalisa capitalul, industria și comerțul, nu poate fi vorbă nici de o prosperitate sigură, — noi subsemnații am luat asupra noastră misiunea de a funda un institut de credit național-românesc cu centrul aici în Orăștie, spre scopul de a înlesni poporului nostru de aici condițiunile existenței și prosperității sale economice și a-l scăpa de tutela economică străină.

Spre a realiza acest scop salutar sub ori-ce punct de vedere și pentru a garanta caracterul național și românesc al institutului de credit ce voim a înființa — Vă invităm prin aceasta să binevoiți a sursurge și d-voastre cu subscripțiuni cât mai numeroase dimpreună cu noi la întemeierea și statornicirea acestei

Societăți pe acții destinată a fi un institut adevărat național-românesc pentru România din Orăștie și dimpregiur.

Institutul acesta de credit și economii se va funda pe timp nedeterminat, cu un capital fundator de 35.000 fl., care se va realiza prin emisiune de 700 acțiuni à 50 fl.

La subscriere se vor plăti 10%, adică 5 fl. de acțiune, 1 fl. taxă de înscriere după fie-care acție, ear' restul se va solvi succesive și în modul ce-l va satori direcțiunea institutului proiectat.

Fundatorii subsemnați nu și rezervă nici un drept față cu institutul de credit, ce voiesc a-l înființa.

Subscripțiunile se fac la Samuil Pop și Dr. Ioan Mihu, avocați; Ioan Mihaiu, proprietar; George Baciu și Ioan Lăzăroiu, comercianți în Orăștie, cari sînt autorizați a încasa rata primă de 5 fl., precum și taxa de înscriere de 1 fl. de fiecare acțiune sub răspunderea solidară a subsemnaților.

Subscripțiunile se vor încheia în 5 Maiu st. n. 1885.

Orăștie, în 15 Aprilie 1885.

Samuil Pop m. p., avocat; Dr. Ioan Mihu m. p., avocat; Dr. Stefan Erdélyi m. p., medic; George Baciu m. p.; Simeon Corvinu m. p.; Ioan Mihaiu m. p., proprietar; Nicolae Trifu m. p.; Ioan Lăzăroiu m. p., comerciant; George Vintian m. p.

Posta ultimă.

Agram, 23 Aprilie n. Dieta. Președintele Hrvat a deschis sesiunea. Din partea guvernului sînt prezenți Stancovici și Jurcovic. Continuîndu-se desbaterea asupra bugetului ia cuvîntul Hincovici (Starcevician) și declară, că Croația în înțelesul transacției e o provincie a Ungariei, prin urmare nu se poate desbate asupra bugetului. Transacția dă Ungariei toată puterea. Tisza are drept a propune un Ban. Guvernul nu e emanațiunea majorității, ci majoritatea e un op al guvernului. Tisza a numit pe Banul. Caligula a dispus să-i aleagă calul seu de consul. În înțelesul transacției Tisza ar pute în sîrșit să numească de Ban și pe un magar. (Această observațiune provoacă indignație mare pe băncile drepte. Iosipovich strigă: De un astfel de limbaj nemernic poate să se folosească numai un străin. Aceasta e o dovadă, că vorbitorul nu e Croat.)

Președintele chiamă la ordine pe Hincovici și Babarcici; pe cest din urmă din causă că a strigat în contra protestelor majorității.

Hincovici își continuă apoi vorbirea sa de un cuprins social-politic mai departe și descrie situația Croației cu colorile cele mai negre. (Banul intră în sală.) Vorbitorul critisează administrațiunea financiară, bugetul comun; dice, că și în Ungaria desperează poporul sub sarcina dărilor, trece apoi la cheia financiară a transacției, pe care o critisează citînd un număr mare de numeri. Hincovici spune apoi, că Croația trebuie să contribue la susținerea scoalelor maghiare, ba chiar și la ridicarea monumentului lui Deák, care a creat transacția, ce e nenorocirea Croației. Vorbitorul declară, că el ar fi învoit chiar și cu transacția, dacă se va crea o administrație bună și rapoarte de pace.

Londra, 23 Aprilie n. „Daily News“ își exprimă temerea că pertractările anglo-rusesce nu inclină spre o soluțiune bună. Cabinetul din Petersburg nu pare inclinat a eși din poziția sa falsă și de altă parte îngăduința Angliei e aproape exhaustată.

Serviciul telegrafic

al
„TRIBUNEL“

Budapesta, 24 Aprilie n. Casa deputaților. S'a votat construcția căii ferate Doboș-Simihan.

Viena, 24 Aprilie n. Foaia oficială publică ordinațiunea pentru inițierea neamănată a sêvîrșirii alegerilor noue.

Atena, 24 Aprilie n. Delijanias a fost însărcinat cu formarea cabinetului.

Londra, 24 Aprilie n. Sub ruinele din sala admiralității, unde s'a întemplat ieri o exploziune, s'a aflat un mecanism de orologiu american. Se crede că este o parte a unei mașine infernale. Funcționarul rănit se află mai bine. Paguba e neînsemnată.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar**

